

Kesäkuun 18. päivänä 2009

annettu alueiden Komitean päätöslauselma kööpenhaminan ilmastonmuutoskokouksen valmistelusta

(2009/C 211/09)

ILMASTONMUUTOKSESTA PAIKALLIS- JA ALUEVIRANOMAISILLE AIHEUTUVAT HAASTEET

Alueiden komitea

1. **muistuttaa** ilmastonmuutoksen olevan yksi tärkeimmistä ihmiskunnan edessä olevista poliittisista haasteista. Paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa, varsinkin koska ne useimmiten joutuvat maksamaan siitä aiheutuvat sosiaaliset ja taloudelliset kustannukset.

2. **korostaa**, ettei talouskriisiä pidä käyttää perusteena ilmastonmuutoksen torjuntaan tähtäävien toimien vähentämiselle, vaan niitä on päinvastoin tehostettava. Talouskriisi tulisi nähdä mahdollisuutena vahvistaa teknologista osaamista sekä kehittää toimenpiteitä, joilla pyritään vastaamaan ilmastonmuutokseen.

3. **korostaa**, että useat paikallis- ja alueviranomaiset vaikuttavat jo nyt ratkaisevasti Euroopan unionin ilmasto- ja energiapolitiittisten aloitteiden onnistumiseen ja että ne osallistuvat erittäin tärkeällä panoksella kyseisten poliitikkojen täytäntöönpanoon toteuttamalla toimenpiteitä sellaisilla aloilla kuin julkinen liikenne, liikenne- ja energiainfrastruktuurit, asuntopolitiikka, aluesuunnittelu, energiatehokkuus ja kansalaistiedotus.

4. **korostaa** Euroopan eri alueiden alttiutta ilmastonmuutoksen vaikutuksille sekä sitä, että niiden mahdollisuudet sopeutua ilmastonmuutokseen vaihtelevat suuresti pääasiassa sosioekonomisen kehityksen, luonnonolosuhteiden ja asukastiheyden eroavuuksien vuoksi. Vuoristoalueet, rannikkoalueet, syrjäisimmät alueet, saarialueet ja monet Välimeren altaan puolikuivat alueet ovat kaikkein alttiimpia ilmastonmuutoksen kielteisille vaikutuksille.

5. **on vakuuttunut** siitä, että ilmastonmuutoksen lieventämiseen tähtäävien poliittisten toimenpiteiden kustannukset ovat huomattavasti alhaisemmat kuin ilmastonmuutoksen arvioidut kustannukset.

6. **katsoo**, että tehokkaalla ilmastopolitiikalla voitaisiin torjua ilmastonmuutoksen aiheuttamaa sosiaalista eriarvoisuutta.

7. **korostaa**, että siirtyminen hiilidioksidipäästöttömään talouteen on etenkin paikallis- ja alueviranomaisille merkittävä askel kasvun ja työpaikkojen luomisen näkökulmasta.

KANSAINVÄLISTEN ILMASTONEUVOTTELUIDEN SEURAAVAT VAIHEET

8. **kehottaa** Euroopan unionia tehostamaan pyrkimyksiään rakentaa korkeimmalla poliittisella tasolla ilmastonmuutoksen vastaista kansainvälistä liittoutumaa sekä varmistaa kunnianhimoisiin, avoimiin ja oikeudellisesti sitoviin päästövähennystavoitteisiin perustuvien sopimusten syntyminen Kioton sopimuksen jälkeen.

9. **korostaa** tarvetta varmistaa, että AK on Euroopan paikallis- ja alueviranomaisten puolestapuhujana edustettuna EU:n

valtuuskunnassa, joka osallistuu Kööpenhaminassa joulukuussa 2009 järjestettävään UNFCCC:n (ilmastonmuutosta koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimus) COP 15 -konferenssiin.

10. **on huolestunut** siitä, että pitkän aikavälin yhteistyötä tarkastelevan ad hoc -sopimustyöryhmän (AWG-LCA) laatimassa viimeisimmässä neuvotteluasiakirjaluonnoksessa myönnetään kyllä valtakunnallista tasoa alemmilla hallinnon tasoilla toteutettavien, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävien toimenpiteiden merkitys, mutta ei käsitellä millään tavalla kyseisten hallintotasojen roolia ilmastonmuutoksen hillinnässä eikä esitetä mitään pitkän aikavälin visiota siitä, miten ilmastonmuutosta olisi pyrittävä torjumaan.

YLEISET POLIITTISET SUOSITUKSET

11. **kehottaa** Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita noudattamaan toissijaisuusperiaatetta kehittäessään ilmastonmuutoskysymyksiä koskevia uusia poliittisia toimia, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia paikallis- ja alueviranomaisiin sekä niiden alueilla asuviin kansalaisiin, sekä neuvotellessaan niistä. Komitea kehottaa lisäksi komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että tarjolla on riittävästi taloudellisia ja henkilöresursseja, kun ne jakavat vastuuta eri hallintotasoille.

12. **korostaa**, että on syytä käynnistää aktiivisia valistuskampanjoja, joille alue- ja paikallisviranomaiset antavat täyden tukensa, sillä niillä on suora viestintäyhteys kansalaisiin.

13. **kannattaa** siten EU:n sitoutumista synergiaetujen tavoittelemiseen toimenpiteissä, joilla pyritään hillitsemään ilmastonmuutosta ja sopeutumaan siihen Lissabonin strategian ja Göteborgin sopimuksen mukaisesti, mutta kehottaa luopumaan vuoden 2010 jälkeisen uuden Lissabonin strategian yhteydessä nykyisestä, kolmeen rinnakkaisen prosessiin perustuvasta lähestymistavasta ja asettamaan sen sijaan tavoitteeksi yksien kehityspuitteiden luomisen Euroopan unionin sosiaalista, taloudellista ja ympäristötoimintaa varten.

14. **suositaa**, että investoidaan johdonmukaisesti ympäristöystävällisiin infrastruktuureihin: tieto- ja viestintäteknologian käytön lisäämiseen hallinnossa, vanhojen julkisten ja yksityisten rakennusten energiatehokkuutta parantavaan kunnostamiseen ja uusiin liikennemuotoihin. Tulee myös kannustaa energiatehokkaan valaistuksen, lämmityksen ja jäähdytyksen käyttöön. Lisäksi on olennaisen tärkeää tehdä ympäristöystävällisiä hankintoja sekä parantaa energian toimitusvarmuutta.

15. **on sitä mieltä**, että sopeutumis- ja hillintätoimet on sisällytettävä nimenomaisena tavoitteena kaikkiin nykyisiin EU:n poliittisiin kehyksiin, kuten EU:n maaseudun kehittämis- ja maatalouspolitiikkaan, metsäkadon välttäminen mukaan luetuna, liikennepolitiikkaan, biologisen monimuotoisuuden edistämiseen, vesi- ja jätehuoltopolitiikkaan sekä yhteisön rahoitusohjelmiin, kuten koheesiopolitiikkaan.

16. **kehottaa** tarkistamaan EU:n vuoden 2013 jälkeisen talousarvion, ohjelmat, politiikan ja etenkin keskeisen lainsäädännön ilmastomuutoksesta johtuvien parametrivaihtelujen valossa.

17. **suositaa**, että ilmastomuutosta koskevien asianmukaisten toimintalinjojen kehittämiseksi tutkitaan, onko tarpeen luoda uusia kestävää kehitystä mittaavia indikaattoreita ja ottaa ne parametreina huomioon uuden sukupolven rakennerahastoissa.

18. **korostaa**, että paikallis- ja alueviranomaisille on annettava mahdollisuus osallistua täysipainoisesti valtakunnallisten ilmastomuutosstrategioiden ja -toimintasuunnitelmien laadintaan, kehittämiseen, hyväksymiseen ja täytäntöönpanoon.

19. **toteaa jälleen kerran** antavansa täyden poliittisen tuen Euroopan komission yhdessä alueiden komitean kanssa perustamalle kaupunginjohtajien yleiskokoukselle. Kyseiseen aloitteeseen osallistuvat kaupungit ovat virallisesti sitoutuneet vähentämään hiilidioksidipäästöjään EU:n vuodeksi 2020 asettamia tavoitteita enemmän. Komitea kehottaa tarjoamaan kaikille paikallis- ja alueviranomaisille mahdollisuuden osallistua aloitteeseen. Lisäksi komitea kehottaa jatkamaan kaupunginjohtajien yleiskokouksen edelleen kehittämistä sekä tarjoamaan asianmukaiset voimavarat paikallisviranomaisten erityistarpeisiin sovitun asiantuntemuksen ja strategioiden luomiseksi.

SOPEUTUMINEN

20. **suositaa** yhteisön budjettikehysten laatimista siten, että kaikilla Euroopan unionin paikallis- ja alueviranomaisilla on käytössään yhtä hyvät välineet ilmastomuutoksen torjumiseksi sekä varat ilmiön syiden ennaltaehkäisemiseksi ja erityisesti ilmiöstä eniten kärsiville unionin kansalaisille ja taloudellisille toimijoille aiheutuviin seurauksiin sopeutumiseksi.

HILLITSEMINEN

21. **katsoo**, että aiheuttamisperiaatetta on sovellettava kaikissa yhteisön ympäristön- ja ilmastonsuojelutoimissa sisällyttämällä ympäristökustannukset tuotteiden ja palveluiden hintoihin.

22. **kannattaa** EU:n uudessa kasvihuonekaasujen päästökauppajärjestelmässä käyttöön otettua yhteistyö- ja solidaarisuusperiaatetta, jota sovelletaan teknisesti edistyneimpien valtioiden (joiden teollisuudenalat ovat energiatehokkaimpia) ja kehityksessä jälkeen jääneiden maiden (joiden taloudessa energiankulutus on suurta ja joiden kasvuastetta on parannettava) välillä.

23. **katsoo**, että huolimatta saavutetusta edistyksestä on EU:n päästökauppajärjestelmän avoimuutta ja luotettavuutta edelleen vahvistettava pitkällä aikavälillä sekä otettava huomioon ehdotettujen toimien sosiaaliset ja ympäristövaikutukset etenkin alue- ja paikallistasolla.

24. **suositaa**, että alueellisten kehityspolitiikkojen vaatimukset otetaan asianmukaisesti huomioon, ja panee merkille, että hiilidioksidimarkkinoiden avoimuuden ja toimivuuden parantamisen vuoksi eräät teollisuuslaitokset saattavat joutua

toteuttamaan perinpohjaisia rakennemuutoksia ja tehottomat tai jo vaikeuksissa olevat tuotantolaitokset saattavat joutua suljetuksi pois tuotantojärjestelmästä. Komitea suosittelee, että tätä varten suunnitellaan tarvittavaa teollisuuden rakennemuutosta sekä asianomaisten työntekijöiden uudelleen koulutusta tukevia toimia.

25. **muistuttaa**, että päästökauppajärjestelmän ohella on tehtävä paljon nykyistä enemmän ennen kaikkea siirtymiseksi käyttämään ympäristöyötyisiä liikennemuotoja. Komitea kehottaa jäsenvaltioita ottamaan vastuun rautatie- ja vesiväyläinfrastruktuurien rakentamisesta ja intermodaalisen liikenteen yleisestä edistämisestä.

26. **pahoittelee** Euroopan liikennealan suuren öljyriippuvuuden valossa, ettei toisessa strategisessa energiakatsauksessa tehdä energiatehokkuuspaketin tavoin liikenteen energiatehokkuutta koskevia aloitteita varsinkaan sellaisilla aloilla kuin raideliikenne ja muut julkiset liikennemuodot, ajoneuvojen energiatehokkuus, auton yhteiskäyttö, ekologinen ajotapa, pyöräilyn lisääminen jne.

27. **katsoo**, että energiapolitiikka ja ilmastonsuojelupolitiikka liittyvät läheisesti toisiinsa ja että ne tulee sovittaa yhteen, koska 80 prosenttia Euroopassa aiheutetuista hiilidioksidipäästöistä on peräisin energiantuotannosta.

28. **pahoittelee**, ettei vuonna 2008 annettuun ilmastomuutos- ja energiapakettiin ole onnistuttu sisällyttämään sitovaa energiatehokkuustavoitetta. Se on puuttuva lenkki pyrittäessä tarvittaviin hiilidioksidipäästövähennyksiin.

29. **korostaa**, että EU:n kunnat ja alueet ovat viime vuosina supistaneet hiilidioksidipäästöjä ja vähentäneet energiankulutusta eri tahtiin. Olisi otettava huomioon kulutuksen ja tuotannon energiantensiteetin erot sekä niihin liittyvä kasvihuonekaasujen päästötilanne kaikissa jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioiden sisällä, varsinkin kaupunkialueiden ja maaseudun väliset erot.

30. **katsoo**, että alueelliset ilmastotoimintaohjelmat ja/tai kestävä energiankäytön suunnitelmat voivat muodostaa yhdysiteen paikallisten ja valtakunnallisten aloitteiden välille. Suunnitelmissa on esitettävä konkreettisia välineitä tavoitteiden saavuttamiseksi, ja niitä varten on varattava asianmukainen rahoitus.

31. **suosittelee**, että Euroopan rakennerahastojen käytön ohella lisättäisiin resursseja ja toimenpiteitä, joilla voitaisiin edistää ilmiöön sopeutumiseen tähtäävää politiikkaa ja sen lieventämiseen soveliaita toimenpiteitä – esim. energiansäästö ja uusiutuvien energiamuotojen hyödyntäminen – rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Tämä lisäisi EU:n ilmastopolitiikan kannatusta.

32. **kehottaa** lisäämään hiilidioksidin talteenotetekniikkaa koskevan tutkimuksen rahoitusta. Tekniikkaa tulisi käyttää yhdessä muiden hillintätoimien kanssa, jotta kasvihuonekaasuvähenemä on riittävän suuri.

33. **toivoo**, että tukijärjestelmät ovat kaiken kokoisten uusiutuvan energian tuottajien ulottuvilla, pienet laitokset mukaan luettuina, ja katsoo, että uusiutuville energialähteille annettava tuki olisi johdonmukaisuuden vuoksi kohdennettava siten, että tavoitteena on fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen.

VAIKEASSA ASEMASSA OLEVIENTEN KANSALAISTEN SUOJELEMINEN

34. **katsoo**, että tukiessaan energian kestävästä käytöstä ja energiatehokkuutta kaupunginjohtajien yleiskokous voi omalta osaltaan kannustaa kuntia ja alueita toteuttamaan muutoksia suojellakseen heikimmässä asemassa olevia asukkaitaan, eritoten vähätulotuisia ja niitä, joiden tulotaso ei kohoja, korkeiden energianhintojen vaikutuksilta ja siltä, etteivät nämä joudu kärsimään polttoainekustannusten aiheuttamasta köyhyydestä.

Bryssel 18. kesäkuuta 2009

Toimet on toteutettava siten, että vältetään subventoitua energiankäyttöä ja että sallitaan vahvat kannustimet energiatehokkuuden lisäämiseksi ja – jos mahdollista – energiankäytön vähentämiseksi.

35. **pitää erittäin tarpeellisena** heikoimmassa asemassa olevien yhteiskuntaluokkien suojelemista etenkin sähkön sekä muiden energiamuotojen mahdollisen hinnannousun yhteydessä muun muassa tukemalla näitä asuntojen energiatehokkuuden parantamisessa.

Alueiden komitea antaa puheenjohtajansa tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma nykyiselle puheenjohtajavaltiolle Tšekille, tulevalle puheenjohtajavaltiolle Ruotsille, Euroopan komissiolle, jäsenvaltioille sekä YK:n asianmukaisille elimille.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

LIITE

Luettelo AK:n viime aikoina antamista lausunnoista, jotka suoraan tai välillisesti liittyvät ilmastomuutoskysymyksiin

- "Talouden elvytyspaketti ja alue- ja paikallisviranomaisten rooli" CdR 12/2009 fin
 - "Energiapolitiikan strateginen tarkastelu ja rakennusten energiatehokkuus" CdR 8/2009 fin
 - "Vihreä kirja alueellisesta koheesiosta" CdR 274/2008 fin
 - "Viides taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta käsittelevä kertomus" CdR 273/2008 fin
 - "Alueiden panos ilmastomuutosta ja energiaa koskevien EU:n tavoitteiden saavuttamiseen – Erityisenä painopisteenä kaupunginjohtajien yleiskokous" CdR 241/2008 fin
 - "Parempaan energiatehokkuuteen tieto- ja viestintäteknologian avulla" CdR 254/2008 fin
 - AK:n suuntaa-antava lausunto aiheesta "Kasvua ja työllisyyttä koskeva Lissabonin strategia" CdR 245/2008 fin
 - "Yhteisen maatalouspolitiikan terveystarkastuksen jälkeiset komission säädösehdotukset" CdR 162/2008 fin
 - "Kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kauppa" CdR 161/2008 fin
 - "Uusiutuvien energialähteiden edistäminen" CdR 160/2008 fin
 - AK:n suuntaa-antava lausunto aiheesta "Alue- ja paikallisviranomaisten panos EU:n kestävän kehityksen strategiaan" CdR 85/2007 fin
 - "Euroopan unionin yhdenmety meripolitiikka" CdR 22/2008 fin
 - "Euroopan sähkö- ja kaasumarkkinat: kolmas lainsäädäntöpaketti" CdR 21/2008 fin
 - "Uudistettu talousarvio muuttuvassa Euroopassa" CdR 16/2008 fin
 - "Veden niukkuuden ja kuivuuden asettamiin haasteisiin vastaaminen Euroopan unionissa" CdR 313/2007 fin
 - "Syrjäisimpiä alueita koskeva strategia: saavutukset ja tulevaisuudennäkymät" CdR 309/2008 fin
 - "Vihreä kirja: Uutta ajattelua kaupunkiliikenteeseen" CdR 236/2007 fin
 - "Yhteisen maatalouspolitiikan terveystarkastus" CdR 197/2007 fin
 - "Sopeutuminen ilmastomuutokseen Euroopassa – Vaihtoehdot EU:n toimille" CdR 118/2007 fin
 - "Energiapaketti" CdR 111/2007 fin
 - "Maailmanlaajuisen ilmastomuutoksen rajoittaminen kahteen celsiusasteeseen" ja "Ilmailualan sisällyttäminen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään" CdR 110/2007 fin
-